

KIRMIZIFARE

çocuklar için edebiyat dergisi

Cilt: 6 Sayı: 74
Aralık 1997

Mutlu 1998'ler...

Kırmızıfare Çocuklar İçin Edebiyat Dergisi 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 55. maddesi gereğince incelenmiş, eğitim ve öğretim açısından 24 Aralık 1990 tarihli, 2328 sayılı Tebliğler Dergisi'nde okullara tavsiye edilmiştir.

Kırmızıfare

ISSN 1300-3291

ç o c u k l a r   i ç i n   e d e b i y a t   d e r g i s i

Cilt: 6 * Sayı: 74 * Aralık 1997

Sahibi ve Sorumlu Müdürü: Fatih Erdoğan

Danışma Kurulu:

Prof. Dr. Meral Alpay, Ferit Avcı, Yıldırım Derya, Mustafa Eremektar, Turan Yüksel

Abone Servisi:
Selma Erdoğan

Sayfa Tasarımı:
Meltem Önel

Ayda bir çıkar.

Fiyatı: 300.000TL

Abonelik Bedeli:

Yıllık 12 sayı: 3.500.000TL

(Cilt kapağı yıl sonunda abonelere ücretsiz gönderilir.)

Yurtdışı: DM70.

Yurtdışı taahhütlü: DM85

Baskı: Yaylacık Matbaası (567 80 03)

MAVİBULUT YAYINLARI

Yeniçağrı Cad. 33 Ferah Ap. Kat:4 80060 Galatasaray İstanbul

Tel: (0212)252 63 75-76 * Faks: (0212)244 08 60

mavibulut@superonline.com

Kapak: Saadet Ceylan

MERHABA !

1997 yılının son sayısı
bu. Sizin elinize ulaştığı şu
günlerde ise 1998'in baharı geldi bile.
Artık sabah güneşi bazı şanslı
pencerelerden içeri, bulutlara takılmaksızın
giris sizi gıcıklayacak. Okula gitmek de daha
zevкли olacak,
hafta sonları da...
Eğer kentte yaşıyorsanız, kırlara
ve yakın ormanlara
çıkmanın tam zamanı. Büyüklerinize bunu
hatırlatın.
Onlar güneşi ve baharı fark edemeyebilirler.

Kırlarda görüşürüz,

Fatih Erdoğan

FINDIK FARESİ

Sevgili Kırmızıfare

Seni gerçekten çok özlediğim için bu mektubu yazıyorum. Uzun zamandır, yeni dergiler bekliyorduk. Hatta anneme, Kırmızıfare'nin ne..zaman geleceğini sorup duruyordum. O da her zaman ki gibi beklememi söylüyordu. Ama onun da endişelendiği belliydi. Çünkü o da sizi çok seviyor. Hatta bazen, Kırmızıfare'yi okumaya dalması yüzünden işleri yarım kalıyordu. Artık derginiz çıkıyor ve annemin işleri hep yarım kalacak. Yalnız annemde kalmıyor. Biz, ailece Kırmızıfare hastasıyız.

2

Kırmızıfare'yi tüm arkadaşlarıma öneriyorum. Çoğu abone olmaya hazırlanıyor. Eminim, ailenizi bunun sayesinde genişleteceksiniz.

Güneş ÖZCAN

ÇOCUK

Çocuklar
Dünyanın solmayan çiçeği
Sevgi şefkat bahçesi
Çiçekler nasıl su isterse
Çocuklar da sevgi isterler.

Öznur GÖK

Dilek Aykul Bishku

Evinden Kaçan Islık

Resimler: Bora Özen

Bir gün Arif Bey ıslık çalarak, bahçesinde yeni açmaya başlayan gül tomurcuklarını seyredirken ansızın şiddetli bir rüzgâr çıktı ve güzelim ıslığını uçurdu. Zavallı Arif Bey ıslığını yitirmiş bir halde kalakaldı. Islık ise rüzgârın önüne düşüp ta şehre dek sürüklendi.

Rüzgâr şiddetini yitirdiğinde ıslık kendisini arabalarla, yüksek binalarla ve rengârenk vitrinlerle dolu kalabalık bir caddede buldu. Her şey Arif Bey'in gül bahçesinden ne kadar da farklıydı.

Bir rüzgâr ıslığı tekrar havalandırdı ama yeni bir yolculuğa çıkmaya hiç niyeti olmayan ıslık kocaman bir binanın on ikinci katındaki açık bir pencereden içeri atladı.

"Ooo... Bu da ne?
Herkes ne kadar da ciddi."

Odada önemli bir iş toplantısı vardı. Takım elbiseler içindeki iş adamları büyük bir dikkatle firmalarının yeni yatırımlarını gözden geçiriyorlardı. Isık, lacivert giysili genç bir adamın gözlüklerini düzelterek üzerinde "rapor" yazan bir kağıdı okumaya hazırladığını gördü.

"Bu rapor da ne acaba?" diye düşündü. "Gidip yakından bakayım. Belki eğlenceli bir şeydir."

Bunu demesiyle genç adamın üzerine sıçraması bir oldu. Genç iş adamı ansızın neşeli bir ıslık tutturdu. Toplantıdaki herkes şaşkınlıkla ona döndü.

Toplantı yöneticisi, "Lütfen Asım Bey, burada şirketimizin geleceği ile ilgili önemli kararlar alıyoruz," dedi.

Isık bu olanları çok komik buldu, kahkahalarla gülmeye başladı.

Genç adam elinde olmadan daha yüksek perdeden bir şarkıya geçti. Elleri ile ağzını kapadı, başını masanın altına soktu, dilini ısırmasına çabaladı, ama nafile. Isığı durdurmayı başaramadı. Sonunda toplantı iptal edildi, bizim haşarı ıslık Asım Bey'i masanın başında utançtan yerin dibine geçmiş bir halde bırakarak pencereden dışarı atladı.

"Hey, amma da eğlendim. Şimdi nereye gitsem acaba?"

O sırada önünden geçtiği şık pastaneyi çok beğenerek, dönen kapıdan giren yaşlı bir hanımla birlikte içeri attı kendisini. Etraftakiler yaşını başını almış bir hanımefendinin ıslık çala çala dolaşmasını oldukça yadırgadılar ve "zamane yaşlıları" diyerek başlarını salladılar. Isık buna da çok güldü ve kalabalık masaya doğru ilerlemekte

olan bir garsonu gözüne kestirdi.

Garson kırmızı papyonunu düzeltti, cebinden küçük not defteri ile kalemini çıkarttı ve hafifçe eğilerek "Buyrun efendim, ne arzu etmiştiniz?" demeye hazırlandı. Ama onun yerine "Bayram geldi hoş geldi, baklava tepsisi boş geldi," diye başlayan şarkıyı çalmaya koyuldu. Müşteriler önce bunu şık pastanenin bir yeniliği sanarak hoşnutlukla karşıladılar. Fakat garsonun şarkısı uzadıkça uzadı. Masadakiler kibarca alkışlayarak bu gösteriye son vermek istediler, ama boşuna. Birazdan garsonun canla başla ıslık çaldığını gören baş garson öfke içinde geldi ve garsonu oracıkta işinden kovdu. O zamana kadar kahkahadan kırılan ıslık bunu duyunca "Ooo... Bu kez biraz fazla ileri gittim galiba," diyerek sustu. ıslık çalmayı bırakan garson olup biteni açıklamaya çalıştı ama kimse ona inanmadı. Bunun üzerine ıslık baş garsonun üzerine sıçradı. Müşterilerin şaşkın bakışları arasında baş garson "Uzun da olur gemilerin direği aman..." türküsüne başladı. Sabırları taşan müşteriler, "En iyisi açıktan ölmeden

kalkıp başka bir yere gidelim," diyerek pastaneden çıkıp gittiler. ıslık neden sonra baş garsonun yakasını bıraktı. Kendi başına geldikten sonra garsona inanan baş garson ona işini geri verdi ve, "Bunlardan kimseye söz etme ve dua et de bir daha başımıza musallat olmasın bu lanet ıslık. Yoksa ikimiz de işimizden oluruz," dedi.

ıslık tekrar caddeye dönerken "Eğleneyim derken neredeyse zavallıların ekmeği ile oynuyordum," diye düşündü. Bundan sonra daha dikkatli olmalıyım."

O sırada gözüne bir kapı eşiğine oturmuş gelip geçeni seyreden tekir bir sokak kedisi ilişti. "Hah," dedi. "Kimse kediyi ıslık çalıyor diye işinden atacak değil ya. Dur şu caddedekileri biraz şaşırtayım."

Yol kenarına oturmuş ıslık çalmakta olan kediyi ilk gören küçük bir kız oldu. Annesinin eteğini çekiştirerek, "Anne, bak!" dedi. "Kedi ıslık çalıyor." Annesi önce ona inanmadı. "Çok fazla televizyon seyrediyorsun sen," dedi. "Sana hep söylüyorum.. Aaa, dur bakayım. Kedi gerçekten ıslık

çalıyor. Hem de benim en sevdiğim şarkı."

Kısa sürede kedinin çevresinde meraklı bir kalabalık birikti. Islık topladığı bu ilgiden alabildiğine memnundu. Hoplaya zıplaya şarkılar söylüyor, insanların şaşkınlıkla açılmış gözlerine bakarak gülmekten yerlere yatıyordu. Fakat tam ilginin doruğa ulaştığı sırada hiç ummadığı bir şey oldu. Ansızın karanlık suratlı, iri yarı bir adam çıktı ortaya ve eski püskü, pis şapkasını halkın arasında dolaştırarak para toplamaya başladı. Bir taraftan da, "Bu kediye eğitmek için yıllar boyu çalıştım, ama sonunda gördüğünüz gibi çabalarım meyvesini verdi," diye kuyruklu yalanlar uyduruyordu. Islık kulaklarına inanamadı. "Bu haydut da nereden çıktı böyle," diye söylendi. "Ben şimdi ona gösteririm." Sonra da hemencecik kedinin üzerinden yere sıçradı. Ne var ki bu kötü suratlı adamdan kurtulmak sandığı kadar kolay değildi. Bir anda kendisini boş bir pekmez kavanozunun içinde buldu. Adam

çürük sarı dişlerini göstererek sırttı. "Ooo... Ne o? Yoksa küçük dostumuz bizi terk mi ediyor?" Sonra da kavanozun kapağını sıkıca kapattı, olup bitenden hiçbir şey anlamayan şişko tekir kediye boynundan yakaladı ve topladığı paraları kirli mendiline düğümleyerek şehrin karanlık arka sokaklarındaki evinin yolunu tuttu.

O gece adam rüyasında ıslık çalan kedinin getireceği paraları görerek horul horul uyurken zavallı ıslık, duvarları ekşimiş pekmez artıkları ile kaplı kavanozun içinde havasızlıktan nefesi daralarak, yüreği korku ile tıpır tıpır atarak sabahı bekledi. Kediden yardım istemeye çalıştı, ama kedi hem durumu kavrayamayacak kadar aptaldı, hem de sokaklarda çöp tenekelerini karıştırmak zorunda kalmadığı, yatacak bir dam altı bulduğu için halinden son derece hoşnuttu. Islıkçık kendini çok yalnız ve çaresiz hissetti.

Ertesi sabah bir yığın telefon konuşmasının ardından karanlık suratlı adamın planı belli oldu. Islık çalan kedi televizyona çıkacaktı. O

gün adam kendisine şık bir takım elbise, kediyeye fiyakalı bir kurdele, ıslığı bağlamak için de altın bir zincir aldı. Kedi boynundaki kurdele ile kasım kasım kasılarak aptal aptal mırılıyor, ıslığın pırıltılı bir zincire bağlanmaktan dolayı neden sevinmediğini anlamıyordu.

O akşam adam ıslığı altın zincirlerle kedinin boynundaki kurdeleye bağladı ve televizyon programı başladı. Herkes ıslık çalan bir kediyi görünce o kadar şaşırıldı ki, hiç kimse şık takım elbisenin içinde her zamanki kadar karanlık ve kirli duran adama ve birbirini ardına uydurduğu biri ötekini tutmayan yalanlara dikkat etmedi.

Islık Arif Bey'in bahçesini, oradaki şen ve mutlu günlerini düşünerek büyük bir hüzne kapıldı. O zamana dek hiç kimse bu denli yanık, bu denli içli bir ıslık

ışitmemişti. Herkes televizyonlarının sesini sonuna dek açarak ıslık çalan kediyi hayranlıkla seyretmeye başladı.

Arif Bey de televizyon programının izleyicileri arasındaydı. Islığı duyar duymaz tanıdı. "Aman Tanrım!" dedi. "Bu benim rüzgâra kapılıp kaybolan sevgili ıslığım. Ne kadar da hüzünlü. Başı dertte olmalı. Gidip onu kurtarmalıyım."

Ertesi gün şehre gelerek kötü kalpli adamın yaşadığı ara sokağı bulan Arif Bey bir köşeye gizlenerek onun evden çıkmasını bekledi. Sonra da gizlice eve girerek kavanozda içini çeke çeke ağlamakta olan ıslığı buldu. Tam kavanozun kapağını açıp onu dışarı çıkartmıştı ki koridorda ayak sesleri duyuldu ve kapı açıldı. Anlaşılan adam unuttuğu bir şeyi almak üzere geri dönmüştü.

Arif Bey ıslıkla birlikte bir sıçrayışta perdenin arkasına saklandı. Islık hayatında ilk kez olarak şimdi ses çıkarmanın hiç de yerinde olmayacağını akıl etti. Nefesini tutarak sessizce bekledi. Adam, avazı çıktığı kadar miyavlayarak kuyruğu ile perdeyi işaret etmekte olan kediyi yakaladı. "Kapa çeneni!" diye bağırdı. "Bir gecede meşhur oldun diye şımardın

bakıyorum." Sonra da kavanozu cebine koydu. "Kıymetli ıslığımıza bir şey olsun istemeyiz, değil mi?" diye pis pis gülererek odadan çıktı. Neyse ki kavanozun boş olduğunu fark etmemişti.

Arif Bey ıslığını alarak evine döndü. Islık, pekmez kavanozunda, hayalini kurarak ağladığı bahçeye kavuşmaktan son derece mutluydu. Günlerini orada Arif Beyle birlikte neşeli şarkılar söyleyerek ve şehirde gördüğu tuhaf şeyleri gül tomurcukları ile kuşlara anlatarak geçirdi .

HÖKÜS POKÜS

Arkadaşlarınızla birlikteyiz. Bütün oyunları oynadınız ve canınız hâlâ sıkılıyor. Masanın üzerinde yediğiniz kurabiyelerden arta kalanlar, patates cips, leblebi ve meşrubat şişeleri. Konuşulacak, gülünecek hiçbir şeyin kalmadığı, herkesin sıkıntıyla birbirine baktığı bir anda usulca elinizi cebinize atıyorsunuz. Elinizde beliren kaleme bakıyor arkadaşlarınız. Sıradan bir kalem bu. Ne yapacağınızı anlamaya çalışan arkadaşlarınızın şaşkın bakışları arasında elinizdeki kalemi

masadaki şişenin içine bırakıveriyorsunuz. Ne olacak şimdi? Kalemi şişenin içinden nasıl çıkarabilirsiniz? Şişeyi devirerek tabii. Ama hayır, siz öyle yapmıyorsunuz. Sizin üstün güçleriniz var çünkü. Birden ünlü sihirbaz Mandrake gibi, ya da bizim ünlü illüzyonistimiz Sermet Erkin gibi, ellerinizi havaya kaldırıp şişeye dikiyorsunuz gözlerinizi: "Hokus Pokus!"

Kalem önce bir iki sallanıyor, sonra da inanılmaz bir şekilde şişenin içinden yukarı doğru yükseliyor ve hop! dışarı atlıyor!...

NASIL OLUYOR?

Bu numaranın sırrı bir kadın çorabında gizli! Siz de arkadaşlarınızı şaşkına çevirmek istiyorsanız, annenizin eski bir ipek çorabının ipliklerinden birini çekip almalısınız. Bu iplik son derece ince olduğundan kolay görünmez. Yani bir tür "görünmez iplik." İşte bu ipliği resimde görüldüğü gibi, kalemin silgili tarafına yapıştırın. Öteki ucu da gömleğinizin cebine takılı olsun. Şişeden yavaş yavaş uzaklaştığınızda kalemin de şişenin ağzına yükselip dışarı çıktığını göreceksiniz.

Üç eşsiz dergi...

Sizin için...

Aylık çocuk dergisi...

Eşi benzeri yok. Okumayı seven, güzel şeyler okumak isteyenler için... Abone olun, size hep gelelim...

12 sayı karşılığı yıllık abone bedeli 3.500.000 TL

(Abone olmak için sayfayı çeviriniz.)

Büyükleriniz için...

Çocuk edebiyatı araştırmaları dergisi.

Anne babalar, kütüphaneciler, araştırmacılar, yazarlar, çizerler, öğretmenler için...abone olun.

4 sayı karşılığı yıllık abone bedeli 1.900.000 TL

(Abone olmak için sayfayı çeviriniz.)

Kedi dostları için...

Kedileri ve hayvanları seven herkes için...

4 sayı karşılığı yıllık abone bedeli 1.700.000 TL

(Abone olmak için sayfayı çeviriniz.)

KIRMIZIFARE ABONE FORMU

Kırmızıfare Dergisi'ne bir yıllık (12 sayı karşılığı) abonelik bedeli 3.500.000 liradır. Abone olmak için aşağıdaki yollardan biriyle ödemenizi yaptıktan sonra bu formu bize faksla veya posta ile gönderiniz.

Mavibulut Yayınları Yeniçarşı Cad. 33 Ferah Ap. Galatasaray İstanbul.

Tel: 0212-252 63 75 Faks: 0212-244 08 60 mavibulut@superonline.com

Ödeme yapmak için:

- 1. Postaneden:** Bu formu doldurduktan sonra bir postaneden posta çeki ile Kırmızıfare Dergisi 127469 numaralı posta çeki hesabına yatırıp alındı belgesi ile birlikte formu bize gönderiniz veya fakslayınız.
- 2. Bankadan:** Mavibulut Yayınları İş Bankası Beyoğlu Şubesi 1011-1298483 numaralı veya Yapı Kredi Beyoğlu Şubesi 1560185-1 numaralı hesaba yatırdıktan sonra bu formla birlikte ödeme dekontunu bize gönderiniz veya fakslayınız.
- 3. Kredi Kartıyla:** Kredi kartı numaranızı ve son kullanma tarihini aşağıya yazıp bu formu bize gönderiniz veya fakslayınız.

Visa

MasterCard

EuroCard

Son kullanma tarihi

Kredi kartı sahibinin adı soyadı, imzası:

Ödeme miktarı:.....TL

Abonenin adı soyadı:

Adresi ve telefonu:

Doğum günü, ayı, yılı:

Okuduğu okul:

Binbir Kitap ABONE FORMU

Binbir Kitap Dergisi'ne bir yıllık (4 sayı karşılığı) abonelik bedeli 1.900.000 liradır. Abone olmak için aşağıdaki yollardan biriyle ödemeyizi yaptıktan sonra bu formu bize faksla veya posta ile gönderiniz.

Mavibulut Yayınları Yeniçarşı Cad. 33 Ferah Ap. Galatasaray İstanbul.

Tel: 0212-252 63 75 Faks: 0212-244 08 60 mavibulut@superonline.com

Ödeme yapmak için:

1. Postaneden: Bu formu doldurduktan sonra bir postaneden posta çeki ile Kırmızıfare Dergisi 127469 numaralı posta çeki hesabına yatırıp alındı belgesi ile birlikte formu bize gönderiniz veya faksalayınız.

2. Bankadan: Mavibulut Yayınları İş Bankası Beyoğlu Şubesi 1011-1298483 numaralı veya Yapı Kredi Beyoğlu Şubesi 1560185-1 numaralı hesaba yatırdıktan sonra bu formla birlikte ödeme dekontunu bize gönderiniz veya faksalayınız.

3. Kredi Kartıyla: Kredi kartı numaranızı ve son kullanma tarihini aşağıya yazıp bu formu bize gönderiniz veya faksalayınız.

☐ Visa	☐ MasterCard	☐ EuroCard	Son kullanma tarihi
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Kart No:

Kredi kartı sahibinin adı soyadı, imzası: Ödeme miktarı:.....TL

Abonenin adı soyadı:
Adresi ve telefonu:

Kedi Dergisi ABONE FORMU

Kedi Dergisi'ne bir yıllık (4 sayı karşılığı) abonelik bedeli 1.700.000 liradır. Abone olmak için aşağıdaki yollardan biriyle ödemeyizi yaptıktan sonra bu formu bize faksla veya posta ile gönderiniz.

Mavibulut Yayınları Yeniçarşı Cad. 33 Ferah Ap. Galatasaray İstanbul.

Tel: 0212-252 63 75 Faks: 0212-244 08 60 mavibulut@superonline.com

Ödeme yapmak için:

1. Postaneden: Bu formu doldurduktan sonra bir postaneden posta çeki ile Kırmızıfare Dergisi 127469 numaralı posta çeki hesabına yatırıp alındı belgesi ile birlikte formu bize gönderiniz veya fakslayınız.

2. Bankadan: Mavibulut Yayınları İş Bankası Beyoğlu Şubesi 1011-1298483 numaralı veya Yapı Kredi Beyoğlu Şubesi 1560185-1 numaralı hesaba yatırdıktan sonra bu formla birlikte ödeme dekontunu bize gönderiniz veya fakslayınız.

3. Kredi Kartıyla: Kredi kartı numaranızı ve son kullanma tarihini aşağıya yazıp bu formu bize gönderiniz veya fakslayınız.

☐	Visa	☐	MasterCard	☐	EuroCard	☐	Son kullanma tarihi	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kart No:

Kredi kartı sahibinin adı soyadı, imzası: Ödeme miktarı:.....TL

Abonenin adı soyadı:

Adresi ve telefonu:

İNSANLIĞIN UZUN YOLCULUĞU

İnsanlar, çok eski devirlerde hayvanların bazı cinslerini evcilleştirerek onlardan yararlanabileceklerini bilmiyorlar, hayvanları sadece av bakımından faydalı buluyorlardı. Zamanla insan hayatında yaşamı kolaylaştırıcı ilerlemeler kaydedildi. Bu süreç içerisinde "Orta taş devri" olarak bildiğimiz dönemde, kaba âletlerin yerini daha zarif, ince işlenmiş ve daha kullanılır âletler aldı. Yine bu dönemde insanlar göçebelikten yerleşik hayata geçtiler ve bir anlamda sosyal hayata geçiş de başlamış oldu. Bu yaşam tarzını yavaş yavaş benimseyen insanlar, bir zamanlar, "vahşi ve sadece avlanabilir" diye nitelendirdikleri hayvanları

evcilleştirmeye, evcilleştirdikleri bu hayvanları tarla sürmek vb. gibi günlük işlerinde kullanmaya başladılar. Evcilleştirme örneğinin ilkini, küçük bir kurt cinsinin ıslahından yetiştirilen köpeklerde görüyoruz. Bizler; bugün dahi, en sadık dostumuz, vefakâr av arkadaşımız ve koruyucumuz olan köpekleri evcilleştiren ve bizlerden çok çok önce yaşamış insanlara vefa borcumuzu nasıl ödeyebiliriz dersiniz? Evcilleştirme bu kadarla kalmadı tabii. İlerleyen zamanlarda koyun, domuz ve keçi gibi hayvanlar da evcilleştirilen hayvanlar kervanına katıldı ve "Bronz çağı" olarak bildiğimiz dönemde evcilleştirilen "yabani bir moğol atı" da bu alanda türünün ilk örneği oldu.

MAYMUNLAR

Maymunlar, çoğunlukla kol ve bacaklarını birlikte kullanarak hareket ederler. "Babuin ve mandril" adı verilen iki tür dışındaki maymunlar ağaççıldır, yani; ağaçlar arasında daldan dala ustalıklı atlayarak ilerlerler. Birçoğu dik de durabilir ve böylece serbest kalan elleriyle çeşitli işler yapabilirler.

Türlerin çoğu, sürüler halinde gezerek bitkisel besinler, kuş yumurtası ve küçük hayvanlarla beslenirler. Babuinler ve fiziki yönden insana benzeyen - insansı maymunlar- gibi sürü halinde yaşayan türlerde yaşlı bir erkek maymunun denetiminde sıkı bir toplumsal örgütlenme dikkat çekicidir. (İnsanlarda olduğu gibi lider birinin etrafında toplanarak beraber hareket etme eylemini maymunlarda da görmek düşündürücü değil mi sizce de?)

Maymunların beyni diğer hayvanlarınkine oranla büyüktür. Gelişmiş beyinleri, serbest kalabilen elleri ve gelişmiş duyuları onlara zengin bir davranış çeşitliliği sağlar. Birçok davranış özellikleriyle de şaşırtıcı biçimde insanı andırırlar.

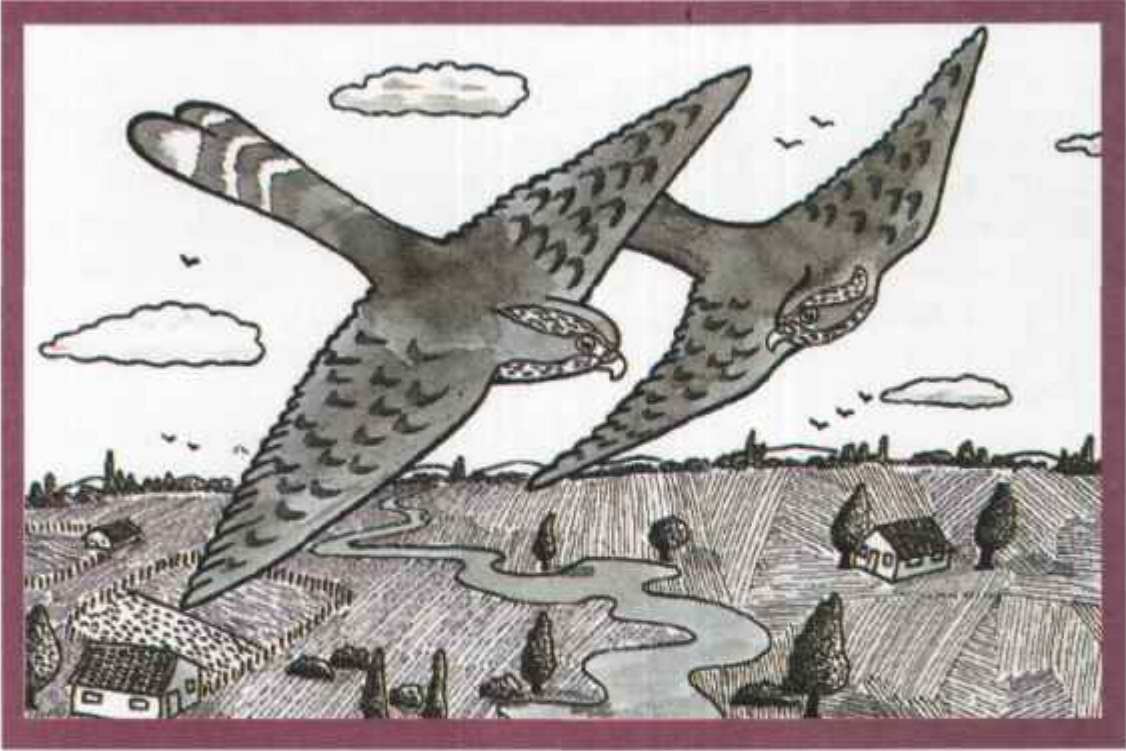
Siz hiç "Dar burunlu maymun" türünü gördünüz mü? Bu adı almalarının nedeni, burun deliklerinin aşağı doğru açılması. Bir de "Yassı burunlu maymun" türü var. Onun da tahmin ettiğiniz gibi burun delikleri yana doğru açılıyor.

"Pongidae" adı verilen maymun türünde ise, kollar bacaklardan daha uzun ve diğerlerinden farklı olarak kuyruksuz oluşları dikkat çekici. Yine bu türdeki maymunlar diğer türlere göre en iri beyne ve en gelişmiş el yapısına sahipler.

Siz siz olun hayvanat bahçesine gittiğinizde maymunlara dikkat edin. Adı üstünde, "maymun" bu. Ne yapacağı belli olmaz. Ona gülmek isterken gülünç duruma düşürebilir sizi.

*Fadime Nine; yaşlı, bilge, sevecen. Gözlüklerinin üzerinden, masal anlatmasını bekleyen torunlarına şöyle bir baktı; "Bu kez, size gerçek bir öykü anlatacağım," dedi. Çocuklar nefeslerini tutup dinlemeye koyuldular...
Haydi! Biz de, onlara kulak verelim.*

13

Suhan Hatipoğlu
Resimleyen: Bora Özen

MERAKLI ATMACA!

Bayan ve Bay Bilgin Atmaca, ilkbahar yaklaşırken kış mevsimini geçirdikleri Afrika Ekvator kuşağının kuzeyinden, uzun ve yorucu yolculuklarına, yani göçlerine başladılar. Amaçları, günlerin daha uzun ve yiyeceğin daha bol olduğu ülkelere gitmek ve yavrularını dünyaya getirmektir.

Günlerce kuzeye kanat çırpıttıktan sonra, Doğu Karadeniz'e Arhavi Acıgöl Yaylasına geldiler.

Kayın ağacının dalları arasında eski yuvalarını görünce tüm yorgunluklarını unuttular.

Yuvalarının onarımından sonra Bayan Atmaca'nın yuvaya bıraktığı kahverengi-beyaz benekli dört yumurtadan yavrularının çıkmasını beklemeye koyuldular.

Bayan Atmaca sevgiyle yumurtalarını ısıtıyordu. Bay Bilgin Atmaca ise, eşine yiyecek taşıyordu.

Böylece 35 gün geçti ve o gün, yumurtaların birinde hareketlenme oldu. Bayan ve Bay Bilgin Atmaca sevinçle kanat çırpmaya başladılar. Sonunda, yumurta kırıldı ve bir yavru soluk soluğa başını uzattı:

"Ne kadar yorulduğum kabuğu kırmak için! Üstelik bu kapalı yerde çok sıkıldım. Sizi çok mu beklettim? Beni merak ettiniz mi? Ama sonunda kavuştuk işte!"

Bayan ve Bay Bilgin Atmaca, yavrularını sevgiyle kanatları arasına alırken, bir taraftan da hayretle onu izliyorlardı. Çünkü o, hiç durmadan konuşuyordu.

"Çok acıktım. Kardeşlerim niye yumurtalarını kırmadılar? Gökyüzünde parlayan şey ne?

Benim niye sizin gibi tüylerim yok? Gagalarınız ve tırnaklarınız ne kadar kıvrık ve güçlü görünüyor."

Bayan ve Bay Bilgin Atmaca gülererek birbirlerine baktılar ve hemen yavrularının isminin "Meraklı Atmaca" olmasına karar verdiler.

Meraklı, sorularına devam ederken, diğer üç kardeşi de, birer birer yumurtalarını kırıp başlarını bu güzel dünyaya uzattılar. Bayan ve Bay Bilgin Atmaca'nın keyfine diyecek yoktu.

Yavrular bir süre sonra uykuya daldılar. Bay Bilgin Atmaca onlara yiyecek bulmak üzere yuvadan ayrıldı. Bayan Atmaca ise gözlerini yavrularından ayıramıyordu. "Onları ne çok seviyorum," diye düşündü. Birden, komşu atmacanın başına gelenleri anımsadı. Yüreği hüznle doluverdi. Çünkü, insanlar onun yavrularını yuvalardan alıp götürmüşlerdi. Komşu bay ve bayan atmaca günlerdir ümitsizce gözyaşı dökerek yavrularını arıyorlardı.

Bayan Atmaca, eşini de hep endişe ile uğurluyordu. Geciktiği

zaman merak içinde kalıyordu. Çünkü onu bekleyen pek çok tehlikeyi biliyordu. "Ona bir şey olursa, biz ne yaparız?" diye düşündü. Yavrularım babasız kalırsa onları nasıl besleyebilirim? Üstelik, Bilgin Atmaca'nın yavrularına öğreteceği o kadar çok şeyi var ki!

Hava kararıyor,
ormana
sessizlik

duraksadı, ama yavrularının da, yaşamlarını tehdit eden tehlikeleri bilmeleri gerektiğini düşündü, anlatmaya başladı:

"Yiyecek ararken, uzakta bir dalda çırpınan çekirge kuşunu gördüm. Sizler için iyi bir yemek olduğunu düşündüm. Sessizce ona doğru uçmaya başladım.

Tam

çöküyordu. Bilgin Atmaca hâlâ gelmemişti. Küçük atmacalar yiyecek bekliyorlardı. Nihayet, baba atmaca ağzında yiyeceklerle, bitkin bir şekilde döndü. Aile birbirine kavuşmanın sevinci içindeydi.

Meraklı hemen atıldı:

"Ne kadar çok acıktım baba! nerelerdeydin?"

Bilgin atmaca söylemeden bir an

yakalamak üzere hızlanacaktım ki, birden, bir başka atmacanın hızla kuşa doğru dalış yaptığını gördüm. Atmaca bir anda ağlara takılıp çırpınmaya başladı. Sonra etrafını avcılar sardılar ve onu ağlardan alıp götürdüler. Ben kurtuldum ama o atmaca yakalanmıştı. Çok üzüldüm. Şimdi yavruları yuvalarında aç; onu bekliyorlardır."

Bir an sessizlik oldu. Bayan Atmacanın iri gözlerinden yaşlar süzülürdü. Bilgin Atmaca onları sakinleştirerek, yemeklerini yemelerini söyledi.

Meraklı Atmaca karnını doyururken, bir taraftan dala sorularına başlamıştı:

"Peki, avcılardan nasıl uzaklaştın, bize yiyeceği nasıl buldun?"

"Avcılar beni de gördüler, peşime takılıp yuvamızın yerini görürler diye, sık ağaçlı bir ormana gidip, bir süre bekledim. Sakinleşip heyecanımı yendikten sonra tekrar avlanmaya çıktım. Hava kararmak üzere olduğu için, sizlere ancak bunları bulabildim."

Bayan ve Bay Bilgin Atmaca, yavrularının uyumasını beklerken sohbete daldılar. Kötü bir gün geçirmişlerdi, yorgunlardı ve iri gözlerini açık tutmakta zorluk çekiyorlardı. Bay Bilgin Atmaca,

"Böyle güzel bir dünyada korkuyla yaşamak ne kötü. Biz kuşların yaşamı gün geçtikçe zorlaşıyor. Bir avcıya yakalanma ya da yavrularımızın yuvalarımızdan alınma korkusu, doğanın kirlenmesi ile yiyecek bulamama korkusu, doğal yaşam

ortamlarımızın yok edilme korkusu. Bir yığın korku işte. Oysa biz doğanın bir parçasıyız ve doğaya çok yararlıyız. İnsanlara da yararlıyız, onların ürünlerine zarar veren canlıları yiyoruz"

Meraklı Atmaca başını uzatıp, "Birgüri komşu Atmaca Amca konuşurken duydum. Aslında bizleri çok seven insanlar, çocuklar da varmış."

"Elbette var, çok sevdikleri için ve bizim avcılık- yeteneğimizden yararlanmak için bizleri yakalıyorlar. Ama bizlerin de ailemiz çocuklarımız ve özgür yaşam hakkımız olduğu bazen unutuluyor."

Meraklı, yeni bir soruya hazırlanıyordu ki babası,

"Haydi bakalım geç oldu, uykuya!" deyince çaresiz gözlerini kapadı. Kimbilir, aklında daha nice sorular vardı.

Günler böylece geçiyordu.

Yavrular biraz büyümüşler, tüylenmişler, yuvalarından çıkıp uçuş denemelerine başlamışlardı. Bay Bilgin Atmaca akşam yuvasına dönemeyebileceğini düşünerek ailesi ile vedalaşıp yiyecek aramaya gidiyordu. Bayan Atmaca ise korkuyla eşini

beklerken, yavrularını eğitmeye çalışıyordu. Ormanda büyük bir hareket vardı. Tüm yavru atmacalar hızla kanat çırparak uçmaya çalışıyorlardı Zaman zamanda düşüyorlardı Düşenlerin hali bazen çok komik oluyor hep birlikte kahkahalarla gülüyorlardı. Tüm atmacalar, neşe içindeydiler. Ama zaman zaman neşeleri kaçıyor, tüm ormanı hüznü kaphıyordu. Çünkü gün geçmiyordu ki bir anne ya da baba atmaca yakalanmasın. Yavrular yalnız ve korumasız kalıyor, ölüyorlardı. Ya da birkaç yavru yuvalarından alınıyor, anne babası perişan oluyordu. Yani neşe sevinç ve hüznü hep bir arada yaşıyordu.

Meraklı Atmacanın canı sıkılmaya başlamıştı. Yuvasından uzaklaşınca annesi onu hemen geri döndürüyordu. Oysa o artık büyümüş, rahat uçabiliyordu.

Çevreyi tanımak yeni şeyler öğrenmek istiyordu. Bir akşam, "Babacığım, yarın ben de seninle gelmek istiyorum," dedi.

Yavrusunun bu istekliliği karşısında Bilgin Atmaca ona orman dışındaki ilk deneme uçuşunu kendisi yaptırmaya karar

verdi. Sabah ilk ışıklarla birlikte, Meraklı ve babası ormandan çıkıp, küçük daireler çizerek gökyüzünde yükselmeye başladılar. Küçük Atmaca çok heyecanlıydı.

'Gördükleri karşısında şaşkına dönmüştü. Göz alabildiğine uzanan Karadeniz, Çoruh Irmağı ve sonsuz güzellikler onu büyülemişti. Yoruldukça babasının sırtında dinleniyordu.

Bilgin Atmaca yerde bir hareket gördü.

"Bak Meraklı, şimdi seninle ilk avımızı yapacağız, gözlerini iyice aç ve beni izle."

Meraklı ve babası ani ve cesur bir dalışla hızla kaçan orman faresini kovaladılar.

Bilgin Atmaca güçlü tırnaklarıyla avını yakaladı. Meraklı da fareyi kuyruğundan çekiştirerek, babasına yardımcı olmaya çalışıyordu. Hemen yuvalarına döndüler. Hep birlikte yemeklerini yerken, Meraklı kardeşlerine gururla o gün yaşadıklarını anlatıyordu. Doğrusu, anne ve babası onunla gurur duyuyorlardı.

Bilgin Atmaca öteki yavrularına da orman dışına çıkıp kendi yiyeceklerini bulmayı

öğretmişti. Artık tüm aile sabah yuvalarından çıkıyor, bütün gün dolaşıp yiyeceklerini bulup, yavrular yeni yerler keşfedip akşam yuvalarına dönüyorlardı. Hepsi de kavuşmanın sevinci içinde o gün yaşadıklarını birbirlerine anlatıyorlardı. Hepsinin de keyfi yerindeydi.

Bir gün hava karardığı, çok geç olduğu halde yavrulardan biri dönmedi. Sabaha kadar hep birlikte dönmesini beklediler, ama o gelmedi. Hepsi de büyük bir üzüntü içindeydiler. Anne Atmaca'nın gözyaşları hiç dinmedi. Sabah olunca baba ve yavrular, kayıp atmacyı aramaya çıktılar. Bayan atmaca ise yavrusunu beklemeye koyuldu. Ama akşama kadar gelen olmadı. Baba atmaca ve yavrular da elleri boş döndü. Anne atmaca, "Korktuğum başıma geldi," diye durmadan ağlıyordu.

O günden sonra ailenin keyfi

kaçmıştı. Hepsi üzüntü ve korku içinde yaşamlarını sürdürüyordu. Bir akşam Bilgin Atmaca, Meraklı ve diğer iki yavruya göçleri

hakkında bilgiler veriyordu. Aklı da geciken eşindeydi. O hâlâ niçin gelmemiști?

Evet, artık anne atmaca da

yoktu. Atmaca ailesinin üzüntüsünü düşünebiliyor musunuz? Yavrular, annesiz yuvalarından çıkamıyorlardı. Hep birlikte uzun

yolculuklarına çıkmayı düşünürlerken başlarına neler gelmişti. Hepsinin "Kolu kanadı düşmüştü" üzüntüden.

Acaba, uzun yolculukları için

gereken gücü toplayabilecekler miydi?

Bir sabah, Bay Bilgin Atmaca erkenden gözlerini açtı. "Havalar serinliyor, yiyecek bulmakta zorlanıyoruz, gitmek zorundayız," diye düşündü. Yavrularını uyandırdı. Hazırlandılar. Bay Bilgin Atmaca, son kez yuvasına bakıp, "Belki de bir dahaki bahara tekrar buraya dönmem, başka ülkelere giderim," diye düşündü. Sonra hep birlikte güneye doğru kanat çırpmaya başladılar.

Meraklı, masmavi gökyüzünde süzülürken, yine de ümidini kaybetmemişti. Düşünüyordu ki, "İnsanlar ve Özellikle çocuklar, bir gün ailesinin yaşadığı bu acı olayları öğrenecekler ve tüm kuşları, her ilkbaharda coşkuyla karşılayıp sonbaharda da yine aynı coşkuyla uğurlayacaklar.

Fadime Nine yaşlı, bilge, sevecen.

Mendiliyle gözlerini silerken, "Meraklının da gözünden bir damla gözyaşı akıp rüzgârla savruldu. Kimbilir çocuklar, o bir damla gözyaşı belki de sizinkilere karışmıştır," dedi.

PEMBE ÇOCUK

Küçük pembe bir çocuk varmış. Yüzü, elleri, elbiseleri her şeyi pembeymiş. Pembe çıkan tırnakları, lüle lüle pembe saçları, pespembe bir yüreği varmış.

Pembe çocuk, pembe bir evde yaşar, pembe bir yatakta uyurmuş her gece. Oynacaklarının hepsi pembeymiş. Annesi ve babası pembe değilmiş. Bir gün bir kardeşi olmuş pembe çocuğun. Artık bir oyun arkadaşı olacağı için çok mutluymuş. Kardeşini ilk gördüğünde çok heyecanlanmış. Çünkü pembe rüyalarında gördüğü gibi pembe küçük bir bebekmiş kardeşi. Annesinin kardeşine bakmasına yardım ediyormuş pembe çocuk. Pembe

kardeşinin yüzündeki pembe gülücükleri gördükçe mutluluktan uçuyormuş.

Pembe odasında kardeşine de pembe bir yatak konmuş. O günden sonra pembe çocuk pembe odasını, pembe kardeşiyle paylaştığı için, daha da mutlu olmuş.

20 Pembe çocuğun pembe kardeşi, bir gün kocaman bir gülücük atmış pembe çocuğa. Anneleri bir de bakmış ki, pembe kardeşin pembe bir dişi çıkmış. Hepsi buna çok sevinmiş. Pembe odada pembe bir pasta yiyerek kutlamışlar bu küçük pembe dişi.

Sonra bir gün pembe çocuk ve kardeşi pembe oyunlar oynarken, pembe kardeşin ağzından bir kelime çıkmış. Pembe kardeş: "Yeşil" demiş. Anne ve babaları küçüğün söylediği ilk kelimeyi defalarca dinleyip çok mutlu olmuşlar. Pembe çocuk çok üzülmüş çünkü kardeşi yeşilmiş. Pembe evin bahçesindeki pembe ağaca yaslanıp yere oturmuş pembe çocuk. Pembe yanakları solmuş. Gözleri pembe yaşlarla dolmuş. "Ben hep pembe bir kardeş isterdim. Meğer kardeşim yeşilmiş." diye ağlamaya başlamış. Sonra yeşil kardeş emekleyerek pembe kardeşin yanına kadar gelmiş. Yanağına yeşil bir öpücük kondurup yeşil kollarıyla onu sımsıkı sarmış. Sonra pembe çocuk, yeşil kardeşinin ne kadar sevimli olduğunu görmüş.

O günden sonra pembe çocuk pembe odasının yarısını yeşile boyamış. Pembe çocuğun gördüğü tüm pembeliklerin yarısı yeşil olmuş.

Resimler: Meltem Önel

Yazan: Derya KARAKUŞ

Mavibulut Yayınları

Artık Kendim Boyayabilirim Fatih Erdoğan
Artık Kendim Çizebilirim Fatih Erdoğan

Aç Tırtıl Eric Carle

Annem ve Ben Leyla Sakpınar

Kardeşim ve Ben Leyla Sakpınar

Babam ve Ben Leyla Sakpınar

Dedem ve Ben Leyla Sakpınar

Sevgi Kitabı Nuran Turan *Attila Akdeniz*

Anneme Neler Oluyor? Özlem Mumcuoğlu *Huban Korman*

Saklambaç Oyunu Nuran Turan *Mustık*

Barış Çiçeği Nuran Turan *Turgut Keskin*

Yok Devenin Başı Nuran Turan *Sibel Demirtaş*

Fili Yuttu Bir Yılan Fatih Erdoğan

Beş Beyaz Benekli Baykuş Bana Bakıyor Fatih Erdoğan

Pabucumun Bağı Çözüldü Fatih Erdoğan

Okula Geç Kaldım Fatih Erdoğan

Dedem Bana Düdük Yaptı Fatih Erdoğan

Geçiyordum Ugradım Fatih Erdoğan

Ablam Bana Dil Çıkardı Fatih Erdoğan

Sınıfta Kaldım Haberim Yok Fatih Erdoğan

Kuşumu Kim Kışkıkladı? Fatih Erdoğan

Beş Beyaz Benekli Baykuşun Dönüşü Fatih Erdoğan

Korkunç Korkuluğun Korkusu Fatih Erdoğan

Hemen Şimdi, Neden Olmasın Aysel Kartal *Attila Akdeniz*

Yağmur Yatağını Islatınca Jülide Sevim Aysun *Yıldız Sünnetçioğlu*

Kim Korkar Gambligomdan Nuran Turan *Sibel Demirtaş*

Pofuduk Tembeller Ülkesinde İlda Delimenkanoğlu *Melek Öndün*

Küçük Beyaz Bulut Serpil Ural

Yıl Dede'nin Dört Kızı Perihan Karayel

*

Gökyüzündeki Tuhaf Delik Dilek Aykul Bishku *Betül Sayın*

Bir Işık Bin Işık Handan Derya *Yıldırım Derya*

Halil'in Yeni Ayakkabıları Turan Akingüç İnceer

*

Serdar'a Öyküler Nuran Turan *Saadet Ceylan*

Serdar'ın Zaman Yolculuğu Nuran Turan *Mehmet Koyunoğlu*

Babaannemin Öykü Sepeti Nuran Turan *Saadet Ceylan*

Serdar'ın Rüya Kapanı Nuran Turan *Mustafa Delioğlu*

Nasreddin Hoca Eğlence Köyü Nuran Turan *Nazan Erkmen*

Nasreddin Hoca ve Serdar Nuran Turan *Nazan Erkmen*

Gönül Kuşu Michal Snunit *Fatih Erdoğan*

Atatürk ve Serdar Dolmabahçe'de Nuran Turan *Fatih Erdoğan*

Atatürk ve Serdar Anıtkabir'de Nuran Turan *Sunder Erdoğan*

Atatürk ve Serdar Yalova'da Nuran Turan *Ahmet Yeşil*

Atatürk ve Serdar Pera Palas'ta Nuran Turan *Fatih Erdoğan*

*

Küçük Prens Saint-Exupery

Uçurtmam Bulut Şimdi Sevim Ak *Behiç Ak*

Seni Seviyorum Coco Güngör Köknel *Emine İnkaya*

Penguen Tigi'nin Özlemi Melek Güngör *Mustafa Delioğlu*

Onu Seviyorum Fatih Erdoğan *Attila Akdeniz*

Sen Bir Kızılderilisin Hannes Janosch

Coco ve Sirk Yıldızı Güngör Köknel

İsmail ve Babamın 68 Kuşağı Necdet Neydim

Benim Orkestram Sizinkini Döver Melek Güngör

Çirkin Çirkef Cinleri ve Gül Sokağı Sakinlerinin Savaşı Dilek A. Bishku

Üç eşsiz dergi...

Sizin için...

Aylık çocuk dergisi...

Eşi benzeri yok. Okumayı seven, güzel şeyler okumak isteyenler için... Abone olun, size hep gelelim...

12 sayı karşılığı yıllık abone bedeli 3.500.000 TL

(Abone olmak için orta sayfayı kullanınız.)

Büyükleriniz için...

Çocuk edebiyatı araştırmaları dergisi.

Anne babalar, kütüphaneciler, araştırmacılar, yazarlar, çizerler, öğretmenler için... Abone olun.

4 sayı karşılığı yıllık abone bedeli 1.900.000 TL

(Abone olmak için orta sayfayı kullanınız.)

Kedi dostları için...

Kedileri ve hayvanları seven herkes için...

4 sayı karşılığı yıllık abone bedeli 1.700.000 TL

(Abone olmak için orta sayfayı kullanınız.)